

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 422/2021-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], v mene ktorej koná advokát a konateľ [REDAKOVANÉ], proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 1 CoR 6/2020 z 25. marca 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 22. júla 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia, navrhuje napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie a priznať mu trovy konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ vystupoval v pozícii žalobcu v nesporebitel'skom rozhodcovskom konaní vedenom pod sp. zn. RD/35/2017 proti žalovanému – spoločnosti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaný“). Rozhodcovský súd vo veci rozhodol rozsudkom č. k. RD/35/2017 z 23. mája 2017. Žalovaný sa rozhodcovského konania aktívne zúčastnil a využil všetky možnosti žalobnej obrany, svoj záväzok reálne nespochybňoval, dokonca počas rozhodcovského konania uhradil celú istinu sporu aj časť príslušenstva pohľadávky. Uvedeným procesným správaním žalovaného bola teda opakovane potvrdená právomoc rozhodcovského súdu prejavom vôle, ako to je ustálené aj v rozhodovacej praxi Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“).

3. Žalovaný následne inicioval konanie o zrušenie predmetného rozhodcovského rozsudku na Okresnom súde Bratislava V (ďalej len „okresný súd“). Okresný súd v tomto konaní rozsudkom č. k. 58 Cr 1/2017-204 z 12. marca 2019 zrušil rozhodcovský rozsudok sp. zn. RD/35/2017, čo bolo potvrdené rozsudkom krajského súdu č. k. 1 CoR 6/2020 z 25. marca 2021.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ predovšetkým poukázal na skutočnosť, že žalovaný pri prvom úkone vo veci samej (reakcia na oznámenie o začatí rozhodcovského konania) z 13. marca 2017 nepodal námietku právomoci rozhodcovského súdu. Uvedeným právnym stavom bola existencia rozhodcovskej zmluvy konvalidovaná. Rozhodcovský súd o svojej právomoci a o postupe v rozhodcovskom konaní vedenom pod sp. zn. RD/35/2017 rozhodol rozhodcovským uznesením č. k. RD/35/2017 z 27. marca 2017, proti ktorému žalovaný nepodal na príslušnom súde námietku podľa § 21 ods. 4 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozhodcovskom konaní“) do 30 dní od doručenia. Žalovaný v dotknutom rozhodcovskom konaní nevzniesol ani námietku proti neexistencii poučenia rozhodcovského uznesenia č. k. RD/30/2017 z 27. marca 2017; takúto námietku nevzniesol ani v samotnej žalobe o zrušenie rozhodcovského rozsudku sp. zn. RD/35/2017 podanej na okresnom súde. Aj napriek všetkým už uvedeným faktom okresný súd rozhodcovský rozsudok zrušil pre nedostatok právomoci rozhodcovského súdu.

5. Potvrdzujúci rozsudok krajského súdu č. k. 1 CoR 6/2020-292 z 25. marca 2021, ako aj jemu predchádzajúci rozsudok okresného súdu č. k. 58 Cr 1/2017-204 z 12. marca 2019 sú podľa názoru sťažovateľa svojvoľné a reštriktívne rozhodnutia. Krajský súd svojím postupom a rozhodnutím porušil základné princípy zákona o rozhodcovskom konaní, a to z nasledujúcich dôvodov:

- súd vykonal meritórne posudzovanie nespotrebitel'ského rozhodcovského konania; reálne porušil základné kogentné princípy § 40 ods. 1 zákona o rozhodcovskom konaní;
- ignoroval zásadný právny a procesný fakt, že žalovaný v rozhodcovskom konaní pri prvom úkone vo veci samej nenamietol právomoc rozhodcovského súdu pre neexistenciu rozhodcovskej zmluvy; čím súčasne ignoroval kogentný text § 4 ods. 7 zákona o rozhodcovskom konaní a tiež ignoroval vznik tacitnej rozhodcovskej zmluvy podľa § 21 ods. 2 v spojení s § 4 ods. 7 zákona o rozhodcovskom konaní nepodaním námietky proti rozhodcovskému uzneseniu č. k. RD/30/2017 z 27. marca 2017;
- ignoroval aj zánik práva žalovaného (teraz v postavení žalobcu) domáhať sa zrušenia rozhodcovského rozsudku z dôvodu nedostatku právomoci rozhodcovského súdu, ktoré z dôvodu nepodania takéhoto návrhu na súde zaniklo (prekludovalo) podľa § 21 ods. 4 zákona o rozhodcovskom konaní;
- ignoroval aj procesný postup určený v zákone o rozhodcovskom konaní určujúci procesné mantinely posudzovania nespotrebitel'ského rozhodcovského konania v žalobe o zrušenie rozhodcovského rozsudku; tieto mantinely vyplývajú z textu § 40 ods. 1 písm. a) bodov 1 – 4. Zákonodarca jasne určil slovným spojením „môže byť zrušený“ postup súdu

pri posudzovaní dôvodov na zrušenie nespotebitel'ského rozhodcovského rozsudku. To opačne tiež znamená, že súd nemusí zrušiť rozhodcovský rozsudok ani z jediného dôvodu uvedeného v § 40 ods. 1 písm. a) bodoch 1 – 4 zákona o rozhodcovskom konaní;

- neexistencia poučenia v rozhodcovskom uznesení nemôže byť dôvodom na zrušenie nespotebitel'ského rozhodcovského rozsudku.

6. Z už uvedeného podľa sťažovateľa jednoznačne vyplýva, že oba konajúce všeobecné súdy nemali jediný zákonom predpokladaný dôvod na to, aby zrušili nespotebitel'ský rozhodcovský rozsudok sp. zn. RD/30/2017.

7. Označené práva sťažovateľa tak boli porušené z dôvodu arbitrárnosti a svojvôle týkajúcich sa nesprávneho vyhodnotenia skutkového stavu, nesprávneho právneho posúdenia veci, porušenia zákona o rozhodcovskom konaní a Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), nevysporiadania sa s existenciou rozhodcovskej zmluvy a vzniku tacitnej rozhodcovskej zmluvy, hmotnoprávneho preskúmania nespotebitel'ského rozhodcovského rozsudku, porušenia zásady predvídateľnosti súdneho rozhodnutia.

8. Odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia náležite neodôvodnil námietky sťažovateľa týkajúce sa nesprávneho posúdenia veci a tiež bez racionálnych dôvodov odmietol argumentáciu sťažovateľa, reálne sťažovateľovi ani nebol daný priestor na uplatnenie jeho procesných práv – súd ho ignoroval.

9. Sťažovateľ nepodal proti rozsudku krajského súdu dovolanie, argumentujúc, že to nie je reálne možné, poukazujúc na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), a preto podal priamo ústavnú sťažnosť ústavnému súdu. Podľa názoru sťažovateľa v princípe pri každom rozhodnutí vzniká právo na podanie ústavnej sťažnosti, ale nevzniká procesné právo na podanie dovolania, lebo nejde o konečné rozhodnutia.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) potvrdzujúcim rozsudkom krajského súdu, ktorým bolo právoplatne rozhodnuté o zrušení rozhodcovského rozsudku.

11. Ústavou vymedzená právomoc ústavnému súdu neumožňuje, aby nahrádzal rozhodovacia činnosť (právomoc) všeobecných súdov, ak je založená zákonom alebo na základe zákona. Ústavný súd môže uplatniť svoju právomoc až vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv. Ústava ani zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) nepripúšťajú, aby si sťažovateľ ako účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd. Naopak, z čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne vyplýva, že sťažovateľ pred tým, ako požiada o ústavnú ochranu ústavný súd, musí vyčerpať všetky (iné) dostupné a účinné prostriedky ochrany svojich práv. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavný súd nie je oprávnený poskytovať ochranu ústavnosti vo veciach, v ktorých sa sťažovateľ mohol (môže) domôcť ochrany svojich práv

v konaní pred všeobecným súdom vlastnými, dovolenými a v danom prípade Civilným sporovým poriadkom ustanovenými procesnými úkonmi (I. ÚS 161/02, I. ÚS 79/07).

12. Pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti ústavný súd zistil, že sťažovateľ sa v súvislosti s namietaným porušením označených základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu obrátil priamo na ústavný súd bez toho, aby proti nemu podal dovolanie.

13. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uviedol, že nepodal dovolanie pre vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, keďže je to nereálne, poukazujúc na skutočnosť, že by dovolací súd dovolania odmietol ako neprípustné (R 24/2017, sp. zn. 5 X Obdo 447/2017, sp. zn. 3 Cdo 26/2017).

14. Vychádzajúc z vlastnej ustálenej judikatúry, ústavný súd sa nemôže stotožniť s argumentáciou sťažovateľa o neprípustnosti dovolania, pretože v okolnostiach posudzovanej veci ide o rozhodnutie, proti ktorému je dovolanie prípustné podľa § 420 písm. f) CSP a sťažovateľ v samotnej ústavnej sťažnosti namieta tzv. vadu zmätočnosti konania. Skutočnosť, že sťažovateľ má vedomosť, že dovolací súd inštitút dovolania poníma formalisticky a odmieta podané dovolania ako neprípustné, nie je podľa názoru ústavného súdu dôvodom hodným osobitného zreteľa, ktorý bránil sťažovateľovi vyčerpať právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd pred tým, než o ochranu požiada ústavný súd.

15. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

16. Podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie ústavnej sťažnosti pre jej neprípustnosť, ak sťažovateľ preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

17. Ústavný súd dodáva, že vo svojej aktuálnej judikatúre vyslovil právne závery, z ktorých vyplynula potreba prehodnotenia judikatúry najvyššieho súdu pri posudzovaní prípustnosti dovolania podaného z dôvodov podľa § 420 písm. f) CSP (nálezy sp. zn. I. ÚS 116/2020, sp. zn. II. ÚS 120/2020, uznesenia sp. zn. IV. ÚS 314/2020 a sp. zn. IV. ÚS 105/2021). Ústavný súd tiež konštatuje, že pokiaľ sťažovateľ namieta nesprávne právne posúdenie, uvedené predstavuje dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 CSP v spojení s § 431 ods. 1 a 2 CSP, samozrejme, za splnenia predpokladov prípustnosti dovolania (napr. uznesenie najvyššieho súdu č. k. 1 Obdo 39/2018 z 25. septembra 2019).

18. Ústavný súd v tomto prípade považuje za potrebné zdôrazniť, že síce otázka posúdenia, či sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu, čo však zároveň nevyklučuje, že ústavne konformné posúdenie vlastnej právomoci najvyšším súdom je ústavným súdom následne preskúmateľné v konaní o ústavnej sťažnosti (m. m. II. ÚS 559/2018).

19. Keďže sťažovateľ právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho práv, nevyčerpal a nepreukázal, že sa tak stalo z dôvodov hodných osobitného zreteľa, ústavný súd sa meritórne nezaoberal podanou ústavnou sťažnosťou, ktorou namietal porušenie svojich základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru, ale túto pri predbežnom prerokovaní

podľa zásady *ratio temporis* odmietol ako neprípustnú (predčasne podanú) podľa § 132 ods. 2 v spojení s § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde.

20. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších návrhoch sťažovateľa

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. septembra 2021

Libor Duľa
predseda senátu